

ВИДАВНИЦТВО
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО



ГАРМОНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ШКОЛИ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ГАРМОНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ШКОЛИ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

**HARMONIZATION OF THE HIGHER SCHOOL
CULTURAL AND EDUCATIONAL SPACE:
SOCIAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(12–13 червня 2014 р., м. Мелітополь, Україна)

Proceedings
of the International Scientific and Practical Conference
(June 12–13, 2014, Melitopo, Ukraine)

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (м. Мелітополь, Україна)
Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України
(м. Київ, Україна)
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна)
Чиказький університет (м. Чикаго, США)
Зальцбурзький університет (м. Зальцбург, Австрія)
Природничо-гуманітарний університет у Седльцах (м. Седльце, Польща)
Південно-Західний університет «Неофіт Рилські» (м. Благоєвград, Болгарія)
Пловдивський університет «Паїсій Хилендарський» (м. Пловдив, Болгарія)
Академічне співтовариство Михайла Балудяньського
(м. Кошице, Словаччина)

**ГАРМОНІЗАЦІЯ
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ШКОЛИ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(12–13 червня 2014 р.)**

Мелітополь
2014

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

Г 20

Рекомендовано до друку Вченою радою
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
Протокол № 12 від 28.05.2014 р.

Підготовлено у межах проекту
«Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору
майбутніх педагогів» (№ держреєстрації 0113U000293)
та згідно з тематичним планом науково-дослідних робіт
МОН України (Наказ № 1193 від 25.10.2012 р.)

Г 20 Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи :
соціально-педагогічні аспекти : матеріали Міжнародної науково-
практичної конференції (12–13 червня 2014 р.) / за заг. ред. д-ра філос.
наук, проф. Молодиченка В.В. – Мелітополь : Видавництво МДПУ
ім. Б. Хмельницького, 2014. – 377 с.

**Harmonization of the higher school cultural and educational space:
social and pedagogical aspects:** proceedings of the International Scientific
and Practical Conference (June 12–13, 2014) / under the general editorship
of Doctor of Philosophy, Professor Molodychenko. – Melitopol : Publishing
house of Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University,
2014. – 377 p.

ISBN 978-617-7055-46-3

У матеріалах конференції висвітлюються погляди сучасних
науковців на проблему гуманітарного супроводу освітньої траєкторії
людини впродовж життя. У контексті гуманітарних смислів
розкриваються соціально-педагогічні характеристики організації
оптимального функціонування культурно-освітнього простору вищої
школи задля культурного й особистісного зростання гармонічної
людини.

Рекомендовано науковцям, викладачам, учителям, державним
службовцям, студентам – усім, хто цікавиться проблемами, що
відбуваються в культурно-освітньому просторі вищої школи.

Редакція не несе відповідальності за зміст текстів і не завжди
поділяє думки їх авторів.

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

© МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014

© Автори матеріалів, 2014

ISBN 978-617-7055-46-3

ЗМІСТ

Александров Денис <i>Партисипативність як стратегія гармонізації професійного зростання студентства в сучасному освітньому полі.....</i>	29
Анастасова Наталя <i>Науково-теоретичне вивчення комунікативно-мовленнєвих умінь майбутнього логопеда.....</i>	32
Андрущенко Віктор <i>Гуманістична місія вчителя.....</i>	34
Арабаджи Олена, Андрущенко Олексій <i>Інтеркультурні міста: розмаїття громади та суспільний простір взаємопорозуміння.....</i>	38
Асрян Лаура <i>Креативно-діяльнісний підхід як чинник гармонізації музичної освіти молодших школярів.....</i>	40
Афанасьєва Людмила, Орлов Андрій <i>Праксеологічні виміри особистісного зростання майбутнього вчителя.....</i>	42
Баль Альона <i>Роль виховної роботи за місцем проживання в умовах сучасності.....</i>	44
Божко Анжела, Вахняк Надія <i>Вплив казки на екологічне виховання дошкільників.....</i>	46
Бойчук Юрій <i>Культурологічний підхід у сучасній освіті.....</i>	49
Бортников Євгеній, Дицюра Анастасія <i>Людиновимірний підхід у туристичній діяльності (на прикладі острова Перун).....</i>	52
Будько Маринна <i>Етос як індикатор гармонії відносин «Я–Ти» в системі культурно-освітнього простору.....</i>	56
Букрєєва Ірина, Глинська Людмила <i>Соціально-філософська рефлексія освітянських практик формування соціальності.....</i>	60
Бурцева Тетяна <i>Людиновимірні засади розвитку болгарських просвітницьких традицій в Україні другої половини XIX – початку XX століття.....</i>	62
Варениченко Анастасія, Чорна Вікторія <i>Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до екологічного виховання молодших школярів.....</i>	64
Вархола Михал <i>Інновації в навчальному процесі з урахуванням людського фактора.....</i>	67

Вахняк Надія, Рєзанова Оксана <i>Використання інноваційних технологій в екологічній освіті дітей дошкільного віку.....</i>	69
Власенко Елеонора <i>Підготовка екологічних проєктів як складова гармонізації культурно-освітнього простору студентської молоді.....</i>	72
Власенко Елеонора <i>Творча самореалізація майбутнього педагога-музиканта у контексті гармонізації культурно-освітнього простору вищого педагогічного закладу.....</i>	74
Власова Ольга, Костюк Наталя <i>Студентська родина у моральному вимірі вищої школи.....</i>	76
Войтук Ірина <i>Конфесійно орієнтована модель як соціальна платформа інтеграції світської і релігійної освіти.....</i>	79
Волікова Марина <i>Позиція А. С. Макаренка щодо морально-етичної складової статевого виховання: контекстний підхід.....</i>	82
Герашенко Ярина <i>Вплив молодіжного туризму на національно-патріотичне виховання студентської молоді.....</i>	84
Глебова Наталя <i>Процес адаптації як досягнення рівноваги в трансформаційному суспільстві.....</i>	86
Голозубов Олександр <i>Антропологічний зсув і трансформації культурного та освітнього простору.....</i>	88
Гриценко Марина <i>Гармонізація якості і доступності університетської освіти.....</i>	91
Грітченко Тетяна <i>Екологічна освіта майбутнього вчителя початкової школи у ВНЗ.....</i>	94
Гуренко Ольга <i>Полікультурний простір вищого навчального закладу: сутність, структура, освітньо-виховні можливості.....</i>	97
Дерменджієва Софія <i>Комунікативна компетентність і рольова діяльність у сім'ї.....</i>	100
Дянюкова Гергана <i>Ефективність педагогічної риторики і мовленнєвої діяльності.....</i>	103
Добровольська Лариса, Третякова Ірина <i>Екологічна культура як цінність духовного розвитку студентів педагогічних навчальних закладів.....</i>	106
Дольська Ольга <i>Номадичне мислення як цивілізаційний виклик.....</i>	108

Дороніна Тетяна <i>Гендерний вимір освітнього менеджменту: аналіз дискурсивних практик.....</i>	111
Дубяга Світлана <i>Моделювання навчальних дій молодших школярів як педагогічна проблема.....</i>	115
Єрмоленко Світлана <i>Українська мова для іноземних слухачів.....</i>	118
Жебровський Олександр <i>Екологізація культурно-освітнього простору у позашкільних закладах.....</i>	121
Житник Тетяна <i>Психологічні особливості естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку до творів мистецтва.....</i>	123
Ісакова Олена <i>Інновації та стереотипи як проблеми сучасної освіти.....</i>	125
Калашник Любов <i>Соціальна адаптивність як складова процесу гармонізації життєвого простору людини (підходи сучасної педагогічної науки КНР).....</i>	127
Карелова Галина <i>Духовно-моральний вимір оптимістичного ставлення до життя.....</i>	130
Катаєв Станіслав <i>Людиномірність інформатизації освіти та суспільства.....</i>	132
Ковалевська Юлія <i>Державницьке виховання особистості у закладах освіти.....</i>	134
Ковалевський Сергій, Медведєва Ольга <i>Практична робота з формування культурно-освітнього середовища у вищому навчальному закладі.....</i>	137
Ковальчук Крістіна <i>Реалізація компетентнісного підходу в екологічній освіті майбутніх вчителів.....</i>	139
Комар Ольга <i>Інтерактивні технології в системі підготовки майбутнього вчителя.....</i>	142
Коноваленко Тетяна <i>Інтеграція професійно-педагогічної та методичної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови.....</i>	144
Корж Олена <i>Формування релігійно-національної ідентичності як педагогічна проблема.....</i>	147
Костюк Наталя <i>Розвиток системи ціннісних відносин особистості.....</i>	149

Кочкурова Ольга <i>Духовність як необхідна складова гармонійного розвитку особистості</i>	151
Криволапов Едуард <i>Формування професійної компетентності з безпеки туризму у майбутніх фахівців туристичної галузі</i>	152
Кулакевич Оксана <i>Особливості диригентсько-хорової освіти майбутніх вчителів мистецтва в Україні</i>	155
Кушцова Тетяна <i>Гендерна стратифікація освіти</i>	157
Кух Людмила <i>Саморозвиток особистості і освіта</i>	160
Кучина Катерина <i>Ціннісні орієнтації як аксіологічно спрямований імператив</i>	163
Лабінцева Лариса <i>Феномен музичної дії у синкретичному вихованні дітей</i>	165
Лаппо Віолетта <i>Культурно-освітній простір класичного університету як передумова виховання духовних цінностей студентської молоді</i>	168
Лисенко Юлія <i>Залучення студентів до волонтерської діяльності з людьми похилого віку як спосіб гармонізації культурно-освітнього простору ВНЗ</i>	170
Литвина Юлія <i>Шляхи імплементації інклюзивної освіти в Україні</i>	172
Лобнер Надя <i>Освіта з погляду молодіжно орієнтованого визначення бідності</i>	175
Логвіна-Бик Тетяна <i>Культурно-освітній простір вищого навчального закладу</i>	178
Майборода Наталія <i>Мистецька компетентність як чинник формування патріотизму у вихованців сільських навчально-виховних комплексів</i>	180
Маковецька Наталія <i>Тренінгові вправи як засіб формування конфліктологічної культури майбутніх фахівців туристичної галузі</i>	182
Маковський Денис <i>Вивчення українського фольклорного мистецтва як засіб гармонізації освітнього простору майбутніх педагогів-музикантів</i>	185
Мартинюк Анатолій <i>Людиномірні сенси і соціальна значущість музичної освіти</i>	187
Мартинюк Тетяна <i>Музична освіта в контекстах гармонізації педагогічної практики</i>	189
Матвієнко Вікторія <i>Розширення соціокультурного контексту змісту навчання як умова успіху вивчення іноземних мов</i>	191
Матвієнко Петро <i>Події в Україні 2014 року як форма вияву міжкультурного діалогу: проблема чи псевдопроблема?</i>	194
Матяш Інна <i>Чуйність майбутнього учителя як умова забезпечення екологічності освіти</i>	197
Мелаш Валентина, Варениченко Анастасія, Гнатів Олена <i>Проблема екологізації системи освіти</i>	199
Мержева Лариса <i>Особистісно орієнтовані технології формування диригентсько-педагогічної майстерності майбутнього музиканта-педагога</i>	202
Мітєва Арпна <i>Сутність гуманітарної експертизи в культурно-освітньому просторі майбутнього педагога</i>	205
Міхєєнко Олександр <i>Гармонія як умова здоров'я</i>	208
Мозговий Олександр <i>Підготовка майбутніх фахівців у галузі туризму до організації туристичної діяльності осіб похилого віку</i>	211
Молодиченко Валентин <i>Ціннісні детермінанти гармонізації сучасної діяльності вищої школи в межах європейського простору</i>	213
Молодиченко Наталія <i>Формування ціннісних орієнтацій у майбутніх учителів</i>	217
Муртазієв Ернест <i>Культурологічний підхід у фаховій підготовці майбутніх вчителів математичної освіти</i>	220
Назаренко Юлія <i>Освіта і релігія в духовному світі суспільства та особистості</i>	223
Олексенко Роман, Бондаренко Аліна <i>Соціально-економічні аспекти культури бізнесу</i>	227
Пак Ірина <i>Психологічно-педагогічна та мистецька проблема духовного розвитку культури особистості</i>	230
Панов Сергій <i>Особливості гармонізації культурно-освітнього простору комунікативної компетенції моряків фахового спрямування</i>	234

Реалізація гуманістичної парадигми потребує від системи вищої професійної освіти інших методів і спеціалістів. Підвищується роль культури як основи суспільного розвитку, що забезпечує інтеграцію сучасних ідей і концепцій, поширення та відтворення їх на соціальному й особистому рівнях. Саме освіта на гуманістичній основі розглядається як феномен культури, що передбачає розвиток системи ціннісного ставлення особистості до світу та до себе в цьому світі, у зв'язку з чим особливу значущість набувають соціокультурні проблеми професійної підготовки спеціалістів, насамперед тих, чия діяльність безпосередньо пов'язана з цілеспрямованим регулюванням соціокультурних процесів.

Слід зауважити, що актуалізується проблема підготовки спеціаліста нового типу, який би органічно поєднував у собі особисті та професійні якості, прагнув до безперервного саморозвитку. Особливе місце в цьому контексті належить питанням, пов'язаним із розвитком духовної культури майбутнього спеціаліста в період професійної підготовки у вищому навчальному закладі.

Необхідним є надання юридичної та психолого-педагогічної допомоги студентам (організація у ВНЗ приймалень для консультацій студентів із цих питань).

Якщо сім'я, початкова та середня школа здійснюють функцію первинного формування особистості, то у ВНЗ ця особистість формується цілісно, спрямовується та постійно вдосконалюється, виховується та вчиться працювати й жити в суспільстві, враховуючи інтереси інших людей. Цьому повинна постійно сприяти ефективна соціальна робота у ВНЗ. Адже досягнути єдності фахової та культурно-громадянської підготовки студентів можна лише формуючи й підпорядковуючи їй весь устрій, спосіб життєдіяльності вищої школи. Особливо важливо реалізувати цю єдність в процесі викладання суспільних наук, які покликані поєднати особистісне та суспільно-громадянське на рівні переконань і ціннісних орієнтацій, ідеалів і життєвих планів.

Література

1. Галицький В. И. О методологии воспитания нового поколения. – Волгоград : Перемена, 2003.
2. Козловская С. Н. Конфликты профессионального самоопределения студентов в университете и пути их разрешения // Мир психологии : научно-методический журнал. – 2005. - № 2. – С. 160-164.

УДК 159.923.2:17.022.1

Ольга Кочкурова

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
olia.kochkurova@yandex.ru

ДУХОВНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНИЙ СКЛАДНИК ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Проаналізовано основні аспекти поняття духовності, розглянуто його структуру та види. Визначено основні етапи духовного розвитку особистості.

Ключові слова: духовність, особистість, ціннісні орієнтації, духовний розвиток особистості.

Ольга Кочкурова. Духовность как необходимая составляющая гармоничного развития личности

Проанализированы основные аспекты понятия духовности, рассмотрены его структура и виды. Определены основные этапы духовного развития личности.

Ключевые слова: духовность, личность, ценностные ориентации, духовное развитие личности.

Olha Kochkurova. Spirituality as a component of personality' development

The author has analyzed the main aspects of the notion of spirituality and examined its structure and kinds. The main stages of spiritual development of personality are defined.

Key words: spirituality, personality, value orientations, spiritual development of personality.

Однією з найбільш актуальних проблем сьогодення є проблема духовного розвитку особистості. Роль духовності особливо зростає в наш час, оскільки від її рівня залежить благополуччя суспільств.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що поняття «духовність» тлумачиться по-різному. Так, М. Й. Боришевський розглядає духовність як одну з найважливіших характеристик особистості, що має складники в структурі свідомості та самосвідомості особистості, в яких віддзеркалюються її найактуальніші моральні потреби, інтереси, погляди, ставлення до навколишнього середовища, до інших людей, до себе самого [2, с. 28]. Одиницею виміру духовності дослідник вважає ціннісні орієнтації. До системи цінностей, в контексті яких функціонує духовність, вчений включає естетичні, моральні, інтелектуальні, екологічні, світоглядні, громадські та інші цінності [2, с. 29]. М. В. Савчин зазначає, що духовність - це внутрішній світ особистості, завдяки якому людина здатна творити добро для себе, інших, уміє боротися зі злом, виражати любов, переосмислювати та змінювати обставини свого життя. Духовне є визначальною суттю життя,

фундаментально впливає на всі аспекти особистості [3]. І. Д. Бех наголошує, що духовність передбачає вихід за межі егоїстичних інтересів, особистої користі та зосередженості на моральній культурі людства. Цілі та наміри духовно зрілої особистості вкорінені в системі надіндивідуальних цінностей, завдяки чому вони виконують функцію вищого критерію орієнтування у світі та опори для особистісного самовизначення [1, с. 196]. Т. Г. Тюріна розглядає духовність як здатність людини бути вільною, незалежною, самостійною. Високодуховна людини, на думку дослідниці, приймає рішення, виходячи з вищого розуміння добра, блага, істини, орієнтуючись на своє Вище Духовне «Я», усвідомлюючи своє призначення та сенс життя [5, с. 28-9].

Духовність релігійну та моральну розглядає Н. В. Силуянова. У такому підході духовність тлумачиться як особливий регулятор у діях особистості, що впливає на самовдосконалення та на життя, яке людина створює навколо себе через моральність власних вчинків та дій, спрямованих на інших [4].

Таким чином, проведене дослідження засвідчує, що духовність – це здатність особистості до самореалізації, саморозвитку та самовдосконалення, яка поєднує в собі моральні, фізичні, вольові, інтелектуальні та естетичні риси. Духовність є основою гармонійного розвитку особистості.

Література

1. Бех І. Д. Виховання особистості / І. Д. Бех. – К., - 2003 – 278 с.
2. Боришевський М. Й. Духовність особистості : соціально-психологічна сутність, детермінанти становлення та розвитку / М. Й. Боришевський // Проблеми загальної та педагогічної психології: збірник наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Т. IX, част. 5. – К., 2007. – С. 25-32.
3. Савчин М. В. Духовний потенціал людини / М. В. Савчин. – Івано-Франківськ, 2001. – 203 с.
4. Силуянова Н. В. Духовность как способ жизнедеятельности человека / Н. В. Силуянова / Философские науки. – 1990. - № 12. – С. 100-104.
5. Тюріна Т. Г. Шляхи духовного формування особистості / Т. Г. Тюріна. – Львів, 2005. – 106 с.

УДК 328.146:004:898

Едуард Криволапов

Запорізький національний університет

Edward17771@yandex.ru

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З БЕЗПЕКИ ТУРИЗМУ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Обґрунтовується актуальність проблем професійної компетентності з безпеки туризму в майбутніх фахівців туристичної галузі, визначається необхідність підготовки фахівців цього профілю.

Ключові слова: безпека туризму, професійна компетентність, туристична галузь, туризм, фахівець.

Эдуард Криволапов. Формирование профессиональной компетентности по безопасности туризма у будущих специалистов туристической сферы

Обосновывается актуальность проблем профессиональной компетентности по безопасности туризма у будущих специалистов туристической сферы, определяется необходимость подготовки специалистов данного профиля.

Ключевые слова: безопасность туризма, профессиональная компетентность, туристическая сфера, туризм, специалист.

Eduard Kryvolapov. The formation of professional safe tourism competence for the future specialists of the tourist industry

The article proves the urgency of the problems of professional safe tourism competence for the future experts of tourism industry, determines the preparation necessity of specialists in this sphere.

Key words: tourism security, professional competence, tourism industry, tourism, specialist.

Професійне становлення та розвиток педагогів відіграють важливу роль у реформуванні освіти, її адаптації до вимог міжнародного освітнього простору. Саме тому професійна педагогічна освіта має та завжди матиме вагомий вплив на освіту й розвиток суспільства загалом. На всіх етапах становлення особливим є формування професійних якостей фахівця, які спрямовані на виявлення та розв'язання актуальних проблем безпеки туристичної діяльності. Наукові дослідження свідчать про те, що гарантування безпеки туристів і туризму загалом є важливим засобом сприяння підвищенню попиту на туристські послуги, що у свою чергу впливає на розвиток як окремих галузей туризму, так і всього туризму.

Проблеми функціонування ефективної моделі туристичної сфери сьогодні відображаються в роботах багатьох учених: Соколова В. А., Петрова І. В., Квартальова В. А., Пирожкова Г. П., Федорченка В. К. та ін. Проаналізовані дані свідчать про те, що, надаючи послуги, туристичні фірми здебільшого не пред'являють достатньої інформації про умови туристичної поїздки, не готують до подолання небезпеки в екстремальних турах тощо. Серед вітчизняних науковців спробу виокремити ключові компетенції, а на їх основі – компетентності було зроблено І. О. Зимньою [2, с. 38-42].

Також можна впевнено твердити, що персонал туристичних фірм недостатньо обізнаний щодо вимог безпеки та якості послуг. Умовою успішної діяльності туристичної фірми є високий рівень якості послуг, що надаються, та їх безпечність. Саме тому сьогодні розглядається та потребує уваги розробка нових методик якісної підготовки майбутніх фахівців, спроможних реалізувати цей вид діяльності належним чином.